2.3.2016

HANKESUUNNITELMA

LASTEN JA NUORTEN ÄÄNI 100-VUOTIAASSA SUOMESSA - Kuulemmeko sen? Mitä se kertoo meille tulevaisuudesta?

Hämeenlinnan kaupunki
Markku Rimpelä, tilaajajohtaja
Noora Herranen, palvelupäällikkö
Jenna Kankaanpää, tuotantokoordinaattori

SISÄLLYSLUETTELO

LASTEN JA NUORTEN ÄÄNI 100-VUOTIAASSA SUOMESSA 2
HYVIEN TEKOJEN KAMPANJA – Miten kasvetaan aktiiviseen kansalaisuuteen? 3
HYVIEN TEKOJEN KAMPANJA – Miten kasvetaan aktiiviseen kansalaisuuteen 4
MILTÄ NÄYTTÄÄ HYVÄN TEKEMISEN ÜBER? – Voiko virtuaalisen maailman keinoin muuttaa maailmaa? 7
JUHLAVIIKKO – Millainen olisi lasten ja nuorten vallankumous? 10
JUHLASEMINAARI – Lasten tulevaisuus nykypäivän aikuisten suunnittelemassa maailmassa 12
KIVIJALKA LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUDEN RAKENTEISTA 16

LASTEN JA NUORTEN ÄÄNI 100-VUOTIAASSA SUOMESSA

- Kuulemmeko sen? Mitä se kertoo meille tulevaisuudesta?

Suomi täyttää 100 vuotta vuonna 2017. Mutta kuka rakentaa Suomen seuraavan 100 vuotta? Nyt luovutetaan kapula lapsille ja nuorille. Tämä suunnitelma perustuu ***lasten ja nuorten toiminnalliseen osallisuuteen,*** *aktiiviseen kansalaisuuteen* ja konkreettisiin toimenpiteisiin. Suunnitelma nojaa myös vahvasti ***Suomi-brändiin*** sekä juhlavuoden teemaan ***Yhdessä***. Tarkoitus on tehdä ***juhlavuosi yhdessä lasten ja nuorten kanssa*** noudattaen lapsilta lapsille -nuorilta nuorille -periaatetta. Suunnitelma koostuu neljästä valtakunnallisesta osakokonaisuudesta.

Yhteiskunnan uudistaminen ja monipuolistaminen on Suomen keskeisimpiä haasteita. Tästä on syntynyt tarve avata Suomen tulevaisuuden suunnasta käytävä keskustelu yhä laajemmalle joukolle, jotta saadaan mahdollisimman paljon eri toimijoiden vaihtoehtoisia näkökulmia kestävästä hyvinvoinnista suomalaisessa yhteiskunnassa. Kettusen[1] mukaan ennakointia tulisi kehittää kansalaislähtöisemmäksi ja demokraattisemmaksi tarjoamalla kansalaisille aitoja mahdollisuuksia osallistua keskusteluun Suomen tulevaisuudesta ja määritellä tulevaisuudesta käytävän keskustelun kysymyksenasetteluja. Tämä hanke pyrkii osaltaan lisäämään kansalaislähtöisyyttä ja tuomaan vaihtoehtoisia näkemyksiä tulevaisuuden suunnasta ***osallistamalla nuoret keskusteluun siitä, millaista Suomea tavoittelemme***.

Kansainvälinen, valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen kohtaavat

Kaikki tapahtumat ja projektit toteutetaan yhteistyössä ***valtakunnallisten toimijoiden kanssa***. Valmistelun tässä vaiheessa verkostossa on mukana muun muassa Tulevaisuudentutkimuskeskus, Unicef, Heureka, Helsingin yliopiston Playful Learning Centre, Setlementtiliitto, Lastenkulttuurikeskusten verkosto, Emma&Elias -ohjelma, Hämeen liitto, Suomen Partiolaiset ry, Taiteenperusopetusliitto, Itlan Lapset, nuoret ja perheet satavuotiaassa Suomessa (2013-2017) tutkimus- ja vaikuttamisohjelma sekä monia muita tahoja. Tarkempi verkosto selviää suunnitelman liitteestä *Verkostokartta*.

Kansainvälisyys korostuu erityisesti juhlaviikon aikana, jolloin kylään kutsutaan lapsia ja nuoria niin kotimaasta kuin ulkomailtakin. ***Kansainvälisiä kontakteja*** luodaan muun muassa Unicefin Child Friendly City – verkoston ja eri vaihto-oppilasjärjestöjen kautta. Juhlaviikon aikana toteutetaan myös kansainvälinen urbaani lasten ja nuorten leiri, jonka tuloksena syntyy kansainvälinen nuorten rauhanjulistus. Julistusta kommentoimaan kutsutaan Euroopan lapsiasianvaltuutetut ja Suomalaisia päätöksentekijöitä.

[1] Kettunen, A. (2015). *Aika-, yksilö- ja yhteiskuntakäsitykset suomalaisessa tulevaisuuspolitiikassa*. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research/ 514, 182 s., Jyväskylä.

Muun muassa Emma&Elias - ohjelman, lastenkulttuurikeskusten verkoston ja Kuntaliiton kautta ***sisällöt jalkautuvat paikallisiksi*** eri puolille Suomea osana valtakunnallisiksi huipentuvia kokonaisuuksia. Hämeen maakuntaliitto puolestaan luo hankesuunnitelman ohjelmille vahvan maakunnallisen pohjan.

Osahankkeiden esittelyn kohdalla avataan vielä, mitä kokonaisuus tarkoittaa näillä tasoilla.

Neljä hanketta muodostaa kokonaisuuden

Suunnitelman neljää osaprojektia yhdistävät aktiivisen kansalaisuuden, yhteisöllisyyden ja osallisuuden teemat. Kaikki huipentuu 20.11.2017 järjestettävään juhlaseminaariin.

Vuoden 2017 käynnistää **Hyvien tekojen kampanja**, jossa Suomen tulevaisuutta rakennetaan positiivisten asioiden, sukupolvien kohtaamisen ja aktiivisen kansalaisuuden ympärille. Syyskaudella lanseerataan digitaalinen ratkaisu, jonka kautta lapset ja nuoret saavat mahdollisuuden **rakentaa parempaa Suomea**. Toiminnallisen osallisuuden menetelmäksi tuotettavan ratkaisun kautta todellisuus ja pelimaailma sidotaan yhteen. Lasten ja nuorten kokonaisuus huipentuu viikolla 31 **Juhlaviikkoon** sekä 20.11.2017 järjestettävään **Juhlaseminaariin**, joka kokoaa merkittävimmät suomalaiset lasten ja nuorten maailmaan kohdistuvat tutkimushankkeet yhteen.

Kivijalkana toimivat lapsiystävällisen kunnan lasten ja nuorten osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat, jotka perustuvat lapsen oikeuksien sopimukseen.

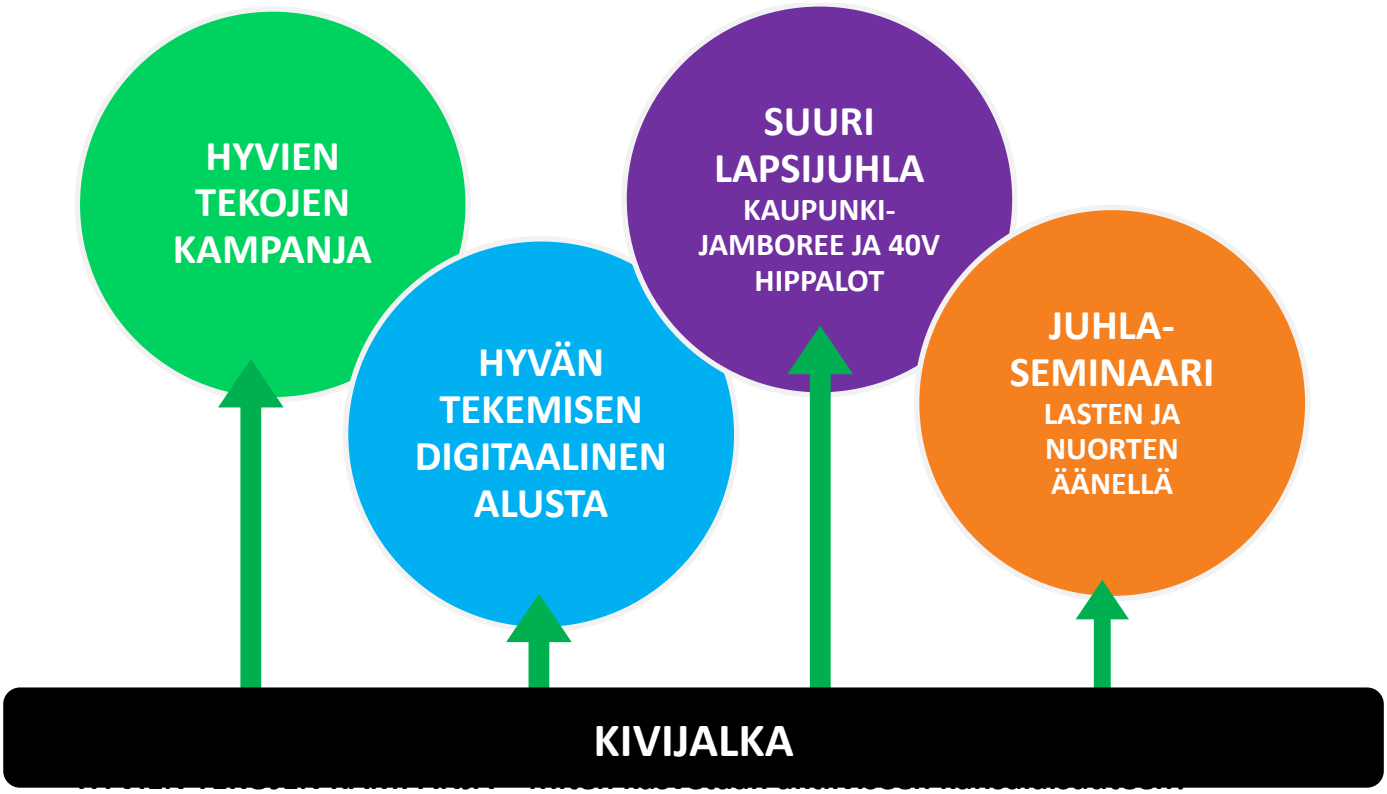

HYVIEN TEKOJEN KAMPANJA – Miten kasvetaan aktiiviseen kansalaisuuteen

VIESTI: *Yhdessä tekeminen, kansalaisyhteiskunnan aktivointi, yhdenvertaisuus, Suomessa olevan hyvän huomaaminen ja arvostaminen, hyvä kuuluu kaikille*

JÄLKI: *Yhteisöllisiä toimintatapoja on mallinnettu siten, että ne ovat sovellettavissa Juhlavuoden jälkeenkin. Toiminnan kautta on syntynyt uusia yhteisöjä, jotka jatkavat käytänteitä osana toimintaansa. Projektit ovat koskettaneet osallistujia.*

TEKIJÄT: ***Suomen Setlementtiliitto*** *(muut kumppanit esitelty KUVIOSSA 1. alla)*

Lasten ja nuorten kokonaisuuden näkökulmasta **juhlavuoden käynnistää Hyvien tekojen kampanjan lanseeraus**. Koko vuoden kestävä kampanja on paitsi viestinnällinen kokonaisuus myös kokoelma yhteisöllisyyteen ja positiivisuuteen pohjaavia projekteja. Projektien kautta Hyvien tekojen kampanja jalkautuu ympäri Suomea ja käynnistää tapahtumaketjuja, joiden kautta ***Suomi 100 ulottuu tavallisten kansalaisten koteihin, kouluihin ja työpaikoille.***

Merkittävän osan Hyvien tekojen kampanjaa muodostaa sitä varten luotu, lapsia ja nuoria aidosti osallistava ja innostava tiedonkeruu menetelmä, jolla kouluissa, harrastuksissa tai vaikkapa kuntien nuorisotoimissa voidaan kerätä lapsilta ja nuorilta tietoa, mielipiteitä ja näkemyksiä heitä koskevissa asioissa. Menetelmä pohjautuu Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tulevaisuusleiri – menetelmään, jolla kerätään tietoa Nuorten tulevaisuuskuvat 2067 tutkimushankkeeseen. Menetelmässä yhdistyy erilaisia työpajamuotoja ja hyödynnetään erilaisia digitaalisia välineitä riippuen siitä, millaista tietoa ollaan hakemassa.

Hyvän tekemisen teema on menetelmän keskiössä – miten nuorten mielestä pitäisi tehdä hyviä tekoja ja mikä on heidän mielestään tärkeää yhteiskunnassamme? Samalla kasvatetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen, mikä on hyvän tekemistä sekin. Menetelmän keskeisenä ideana on se, että kerätystä aineistosta on helppoa uuttaa käytännön informaatiota ilman tutkijan koulutusta. Näin lasten ja nuorten ääni pääsee aidosti kuuluville ja tieto on hyödynnettävissä nopealla tahdilla oikeassa kohteessa.

Hanke juhlistaa 100-vuotiasta Suomea nostamalla esiin kaikkea sitä hyvää, mitä meillä Suomessa ja on ja mille Suomen seuraavaa 50 vuotta rakennetaan. Juhlinta toteutetaan laajasti, yhteisöllisesti ja osallistavasti mutta pilke silmäkulmassa hyödyntämällä ideoita lasten ja nuorten maailmasta.

Juhlavuoden kunniaksi tehdään ympäri Suomea tuhansia hyviä tekoja kunnissa, järjestöissä ja yksityisten ihmisten toimesta. Näistä nostetaan isommin esiin ***365 hyvää tekoa*** lasten ja nuorten maailmasta, yksi jokaiselle juhlavuoden päivälle. Sosiaalinen media on hyvien tekojen kampanjan näkyvyyden keskiössä.

Kampanjan keskeinen osa on hyvien tekojen menetelmäopas. Ideoita hyvistä teoista kerätään lapsilta ja nuorilta. Tähän mennessä kerättyjä ideoita ovat esimerkiksi muistoviesti, jossa 100-vuotias lähettää viestin 90-vuotiaalle, hän lisää viestiin oman osionsa ja lähettää edelleen 80-

vuotiaalle ja niin edelleen 10-vuotiaalle, joka saa terveiset kaikilta itsenäisen Suomen vuosikymmeniltä. Viestin teemoina voivat olla esimerkiksi musiikki, taidot tai tarinat.

Toisena esimerkkinä lasten ja nuorten unelmapurkit, joihin kerättävät ***haaveet tulevaisuuden Suomesta otetaan vakavasti***, toimitetaan esimerkiksi eteenpäin kaupunginjohtajalle, presidentille tai tarvittaessa YK:n pääsihteerille.

Mediassa kerrotaan ***hyviä uutisia lasten ja nuorten maailmasta jokaisena juhlavuoden päivänä***. Lisäksi organisoidaan ***Taiteilija kadulla -kohtaamisia***, joissa esimerkiksi laulaja laulaa serenadin vastaan tulevalle mummolle. Hyvä teko voi myös olla visuaalinen ruukuista koostuva ”terrakotta-armeija”, jolla koristetaan oman kylän rumin paikka juhlakuntoon. Mukana hyvien tekojen kirjossa on myös hyvä teko itselle, joka kannustaa lapsia ja nuoria liikkumaan, sekä kokonaisuus jossa hyviin tekoihin valjastetaan julkinen liikenne. Lisää ideoita yhteisöllisyyteen ja aktiiviseen kansalaisuuteen kannustavista hyvistä teoista kerätään pitkin matkaa.

Kampanjaan ***voi osallistua jokainen***. Hankkeessa kiinnitetään erityistä huomiota yhdenvertaisuuteen, mikä tarkoittaa että osallistua voivat myös erityisryhmät. Tästä huolehditaan muun muassa toteuttamalla yhteisöllisiä projekteja paikoissa, jotka ovat erityisryhmille saavutettavia

Hanke nojaa aktiiviseen kansalaisuuteen ja arjen yhteisöllisyyteen. Sosiaalisessa mediassa ja arjessa on nähtävissä pilkahduksia uudenlaisesta positiivisuuteen nojaavasta yhteisöllisyydestä. Esimerkkejä tästä on ympärimaailman levinnyt Humans of New York ilmiö facebookissa, silent dance -tempaukset kaduilla (ynnä muut flash mobit) tai vaikka tavallisen perheenäidin tempaus yhteisöllisestä joulukalenterista, jonka seurauksena vanha mies löysi bussipysäkiltä illallislahjakortin. Näitä ituja voisi pitää hiljaisena signaalina, johon olisi nyt oikea aika tarttua. Ilmapiiri on nyt otollinen luoville, uusille ja ainutlaatuisille ideoille.

Kampanja tähtää yhteisöjen kautta kertautuvaan hyvän mielen ja hyvien tekojen vyöryyn, josta parhaassa tapauksessa ja kunnon resursseilla toteutettuna syntyy syviä vaikutuksia - osallisuuden tunnetta, iloa, kohtaamisia ja koskettavia tarinoita. Hankkeen hyvien tekojen kautta levitetään juhlavuoden ilosanomaa näkyvästi ja yllättävissä paikoissa.

Hyvien tekojen kampanja linkittyy erityisesti toiseen osahankkeeseen työnimeltä Pelaa Suomi paremmaksi (sivu 7). Siinä juhlavuoden kunniaksi rakennetaan pelillinen ratkaisu, jonka kautta lapset ja nuoret pelaavat Suomea paremmaksi hyvien tekojen kautta. Samalla luodaan väline todentaa lapsille ja nuorille heidän osallisuuttaan ja vaikuttamismahdollisuuksia omassa elämässään ja lähiympäristössään.

TAULUKKO: Hyvien tekojen kampanja -osahankkeen tasot

Kansainvälinen	Valtakunnallinen	Maakunnallinen	Paikallinen
Kontaktit YK:hon	Kunnat ja järjestöt	Hämeen liitto	Kuntien startegiat

KUVIO 1: HYVIEN TEKOJEN KAMPANJA - VERKOSTOKARTTA

Hämeen partiopiiri?
* mukana tuottamassa sisältöideoita, esimerkiksi sukupolvien yhteinen peli yms. menetelmät

Liikkuva koulu
* Tee hyvä teko itsellesi – liikunta - linkitys myös Pelaa Suomi paremmaksi -osahankkeeseen

Mediakumppanuus (neuvottelut kesken)
* 365 hyvää tekoa 100-vuotiaassa Suomessa

Julkinen liikenne (neuvottelut kesken)
* Hyvät teot junissa ja busseissa

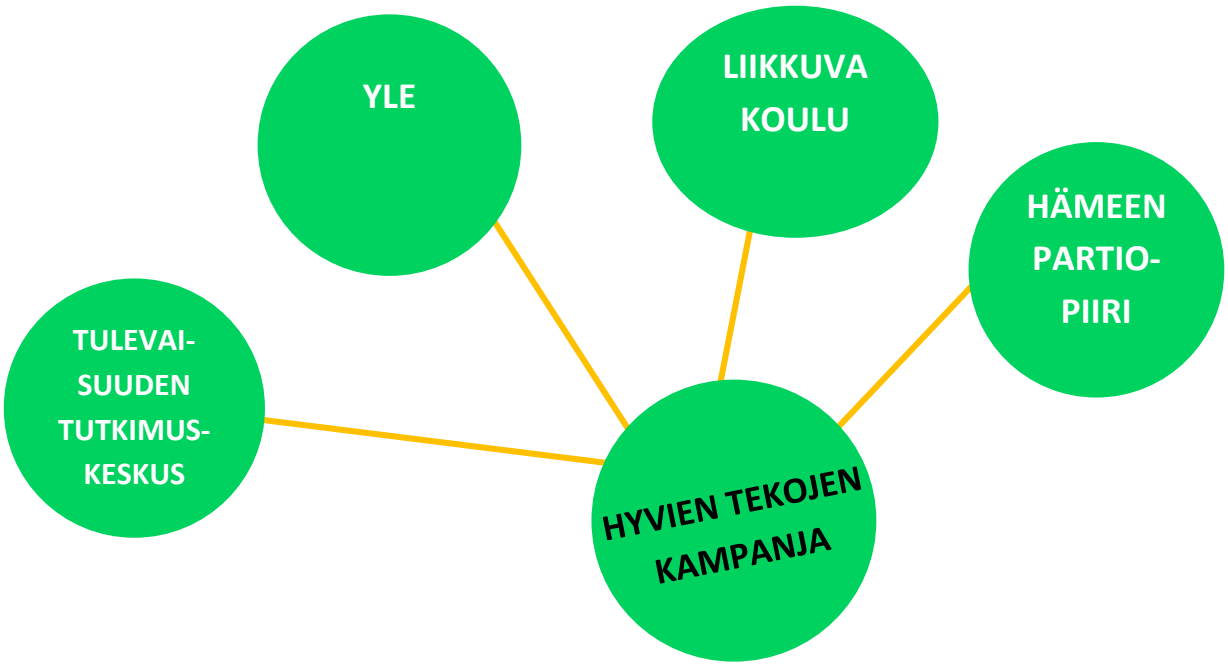

MILTÄ NÄYTTÄÄ HYVÄN TEKEMISEN ÜBER? – Voiko virtuaalisen maailman keinoin muuttaa maailmaa?

VIESTI: ***Lapset ja nuoret ovat aktiivisia, osallisia ja vaikuttajia omassa elämässään ja lähiympäristössään.*** *Luodaan uutta Suomea yhdessä.*

JÄLKI: *Annetaan ihmisille väline, joka yhdistää halukkaat auttajat ja avuntarvitsijat. Luodaan alusta, jossa voi tuoda esiin oikeat paikat tehdä hyvää ja auttaa. Tehdään auttamisesta ja hyvän tekemisestä ilmiö, joka koskettaa jokaista suomalaista. Tehdään se innostamalla lapset ja nuoret hyvän tekemisen edelläkävijöiksi ja asiantuntijoiksi.*

TEKIJÄT: ***Playful Learning Center (Helsingin yliopisto),*** *muut kumppanit esitelty KUVIOSSA 2.*

Alusta toimii lähiyhteisöissä, kylissä ja kaupungeissa, tarjoten kanavan niin julkisille palveluille kuin myös yksityisille ihmisille tuoda esiin kohteita, joissa kaivataan yhteisön apua. Hyviä tekoja tehdään Suomessa paljon ja erilaisia kampanjoita käynnistetään usein, mutta niiden tiedotus ja vaikuttavuus voivat olla sattumanvaraisia. Alusta voisi toimia koko maan kattavana hyvän tekemisen tietopankkina, joka kokoaa yhteen paikkaan projektit ja hankkeet ja helpottaa niihin osallistumista. Yksi esimerkki voisi olla koulujen TET-jaksojen syöttäminen alustaan ja oppilaiden ohjaaminen kohteisiin, joissa tarvitaan ylimääräisiä käsipareja tai paikkoihin joissa voisi olla tarjolla juuri viikon tai kaksi kestävä projekti vaikkapa päiväkodin leikkipihan somistamisen parissa tai rautatieaseman puiden verhoamisessa neulegraffitein. Vain taivas on rajana.

Alustan kautta mahdollistetaan myös palautteen antaminen. Annetaan kiitos niille joille kiitos kuuluu. Varsinkin lasten ja nuorten on tärkeää nähdä miten heidän tekonsa ovat konkreettisesti auttaneet ja miten he ovat onnistuneet muuttamaan pienen palasen maailmaa. Alustalta kiitosta voidaan jakaa sosiaalisen median kautta kaikkialle maailmaan.

Vahvistetaan yhteisöjä, ei luoda kilpailuasetelmaa. Jos nähdään, että jollakin alueella hyvän tekemisen projektit eivät lähde lentoon tai eivät onnistu, tarjotaan mahdollisuus naapuriyhteisöille antaa vinkkejä ja jakaa omia hyviä kokemuksia.

Nostetaan esiin uusia tapoja tehdä hyvää, tuetaan innovatiivisuutta ja pop up – henkisyyttä. Hyvän tekeminen mielletään nykyään liian usein rahan tai tavaran lahjoittamiseksi, vaikka monesti vaikuttavampaa olisi aito läsnäolo ja vuorovaikutus. Lasten ja nuorten maailmassa hyvien tekojen teemoja voisivat olla jakaminen, välittäminen, toisen huomioiminen ja mukaan ottaminen. Tehdään kaveruudesta ja reiluudesta trendi.

Hyvän tekeminen ja auttaminen on arjessa tapahtuvaa ruohonjuuritason kansalaisaktivismia, mutta on toki myös projekteja, joiden toteuttamiseen tarvitaan euroja. Etsitään hyvän tekemisen ilmiöön mukaan yrityksiä ja liike-elämän edustajia, jotka voivat lähteä tukemaan

näitä projekteja. Yritysyhteistyölle voidaan ajatella kilpailuasetelman luomista; kuka pääsee mukaan ja kuka osallistuu eniten yhteiskuntavastuuprojekteihin. Luodaan yhteiskuntavastuun ”luottoluokitus”, jonka kautta maan yritykset otetaan mukaan.

Pyydetään mukaan myös julkisesti tunnettuja hyvän tekemisen puolestapuhujia. Innostetaan näiden ihmisten, esimerkiksi Palefacen, Rikun ja Tunnan (Docventures), Arman Alizadin tai Duudsonien kautta kansalaisia liittymään mukaan hyvän tekemisen ilmiöön. Viedään ilmiö tarpeeksi pitkälle ja tarpeeksi korkealle siten, ettei kukaan suomalainen vuoden 2017 jälkeen pääse sanomaan, että ei tiedä mistä on kysymys.

Pilotoidaan hanke muutamilla paikkakunnilla vuoden 2016 aikana. Vuonna 2017, Suomen 100-vuotis juhlavuoden ja Lasten ja nuorten juhlavuoden alusta käynnistetään hanke valtakunnallisesti. Alusta jää käyttöön ja elämään myös juhlavuoden jälkeen.

TAULUKKO: Hyvän tekemisen sähköisen alustan tasot

Kansainvälinen	**Valtakunnallinen**	**Maakunnallinen**	**Paikallinen**
Digitaalinen ratkaisu, joka on käytettävissä myös muissa maissa	Toteuttajat toimivat valtakunnallisesti	Testialueena maakunnat, Hämeenlinnan seutu	Kunnat voivat ottaa ratkaisun käyttöönsä myös muualla

TAULUKKO: Suomi-peli – kohti vuotta 2017

2015	**2016**	**2017**
ASIANTUNTIJATYÖRYHMÄ VALMISTELEE,	RAHOITUS, AVOIN TYÖSTÖVAIHE, KOODAUSTYÖPAJAT, TESTAAMINEN KOULUISSA	VALMIS DIGITAALINEN RATKAISU, MODEROINTI, LEVITTÄMINEN, TIEDOTUS JA MARKKINOINTI

KUVIO 2: HYVÄN TEKEMISEN SÄHKÖINEN ALUSTA - VERKOSTOKARTTA

Playful Learning Centre / Helsingin yliopisto
* pelillisen ratkaisun rakentamisen asiantuntemus ja verkostot
* OKL:n ja tietojenkäsittelytekniikan opiskelijat
* Serius Gaming Cluster -verkosto

Liikkuva koulu
* liikuntaan liittyvä sisältöjen kehittäminen sovellukseen
* tiedotus kouluille omalta osaltaan
* Valo ry mukaan myös?

Unicef
* globaali hyvän tekeminen osana pelaamista
* tästä viestintä

Heureka
* Asuinympäristöjen ja luonnon tieteellistäminen – sovelluksen pilottialueina Heurekan ympäristö ja Hämeenlinnan seutu

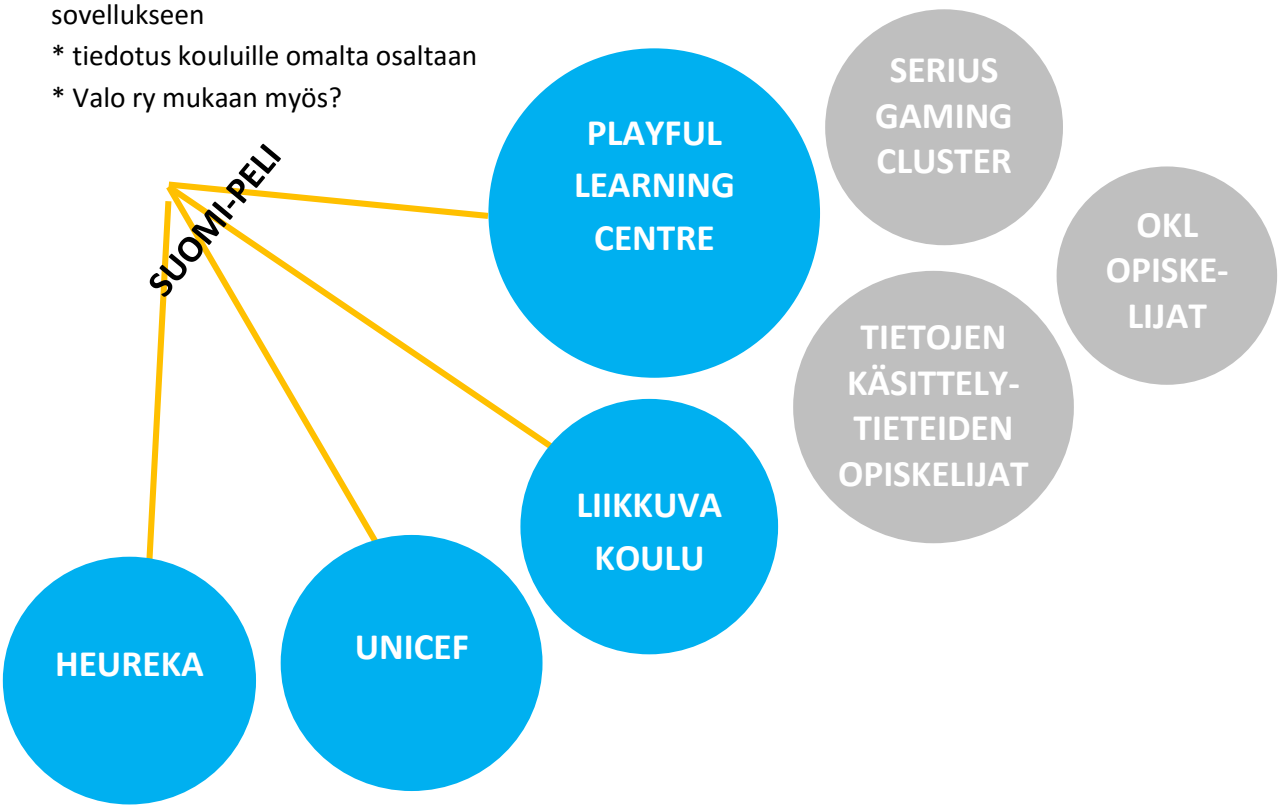

JUHLAVIIKKO – Millainen olisi lasten ja nuorten vallankumous?

VIESTI: *Kutsutaan maailman lapset kylään!*

JÄLKI: *Luodaan aidosti unohtumattomia elämyksiä osallistuneille lapsille ja nuorille. Kaupunkijamboree-konsepti tehdään rikkomaan harrastusryhmien välisiä rajoja.*

TEKIJÄT: ***Hämeen partiopiiri, Emma&Elias -ohjelma****, muut kumppanit esitelty KUVIOSSA 4.*

Lapset ja nuoret – teemaa juhlistetaan satavuotisjuhlavuonna tuomalla isosti esille lasten ja nuorten omaa tekemistä ***suuressa lapsijuhlassa kesällä 2017***. Juhlaviikko järjestetään Hämeenlinnassa viikolla 31 ja sen aikana kaupungin valtaa ensin KaupunkiJamboree ja sen jälkeen käynnistyy Lasten taidefestivaali Hippaloiden 40-vuotis juhlafestivaali. Juhlan ytimessä on luoda kohtaamisia eri puolilta Suomea ja maailmaa tuleville lapsille. Juhlapäivien nähdään esityksiä ympäri Suomen sekä ulkomailta. Kansainväliset kontaktit tulevat Kanta-Hämeen kuntien ystävyyskaupungeista, eri vaihto-oppilasorganisaatioiden ja Unicefin Child Friendly City – verkoston kautta.

Juhlaa valmistellaan Emma & Elias kunnissa järjestettävillä ***alueellisilla juhlilla***. Juhlat toteutetaan löyhän mutta yhteisen konseptin mukaan. Juhlakiertueelta saadaan terveisiä myös juhlaviikon huipentavaan suureen juhlaan.

Juhlaviikolla järjestetään neljän päivän ***Kaupunkijamboree*** -suurtapahtuma. Jamboree on harrastavien lasten, nuorten ja perheiden yhteinen valtakunnallinen suurtapahtuma, jossa lajien välisiä rajoja ei tunneta. Urbaanissa ympäristössä toteutettava tapahtuma toteutetaan yhteisöllisesti, soveltaen Partiolaisten tapahtumissa käytettävää laakso-rakennetta. KaupunkiJamboree jakautuu neljään laaksoon, joiden teemoina ovat Tiede ja ympäristö, Taide ja kulttuuri, Yhteiskunta ja kansainvälisyys sekä Liike ja hyvinvointi. Jokaiselle laaksolle etsitään sisällöntuotannosta vastaava pääyhteistyökumppani ja ryhmä erilaisia sisällöntuottajia (yhdistyksiä, järjestöjä, yrityksiä jne.).

KaupunkiJamboreen tavoitteena on luoda osallistujilleen unohtumattomia elämyksiä eri teemojen alta; tutustuttaa lapsia ja nuoria eri kulttuureihin, tuoda eri kansallisuuksia ja tapoja elää, syödä tai käydä koulua lähemmäs heitä, herättää kiinnostusta yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä toimimiseen ja vaikuttamiseen ja antaa joko sysäys lähteä rakentamaan tai vahvistaa jo olemassa olevaa terveellistä elämäntapaa ja arkiliikkumisen lisäämistä.

Juhlaviikon aikana toteutetaan kansainvälinen residenssileiri, jonka tuloksena syntyy lasten ja nuorten rauhanjulistus. Rauhanjulistusta kommentoimaan on tarkoitus kutsua Euroopan lapsiasianvaltuutetut

TAULUKKO: Juhlaviikko – osahankkeen tasot

Kansainvälinen	Valtakunnallinen	Maakunnallinen	Paikallinen
Unicefin Child Friendly City – verkosto (Eurooppa) Lapsiasianvaltuutetut	Liitot ja järjestöt (Hämeen Partiopiiri/SP, LSKL/Emma ja Elias)	Hämeen liiton kaikista kunnista osallistutaan juhlaviikkoon	Paikalliset juhlat Emma&Elias kunnissa

KUVIO 4: JUHLAVIIKKO - VERKOSTOKARTTA

Hämeen partiopiiri ry
* Laaksoajattelun osaaminen, yksi laakso 2017 partiolaisten?

Emma & Elias -ohjelma
* Juhlaviikon paikallistapahtumat 40 kunnassa, tapahtumakonseptin levittäminen

Unicef
* Child Friendly City -verkosto
* kansainvälisyys

Heureka
* tiedelaakso juhlaviikolla, Road Show:n pysähdyspaikka

Lapsiasiainvaltuutetun toimisto
* Euroopan lapsiasiainvaltuutettujen tapaaminen

tapaaminen Hämeenlinnassa vuonna 2017?
* Lasten ja nuorten kansainvälisen rauhanjulistuksen kommentointi

Hämeen maakuntaliitto
* osallistujaryhmiä alueen kunnista

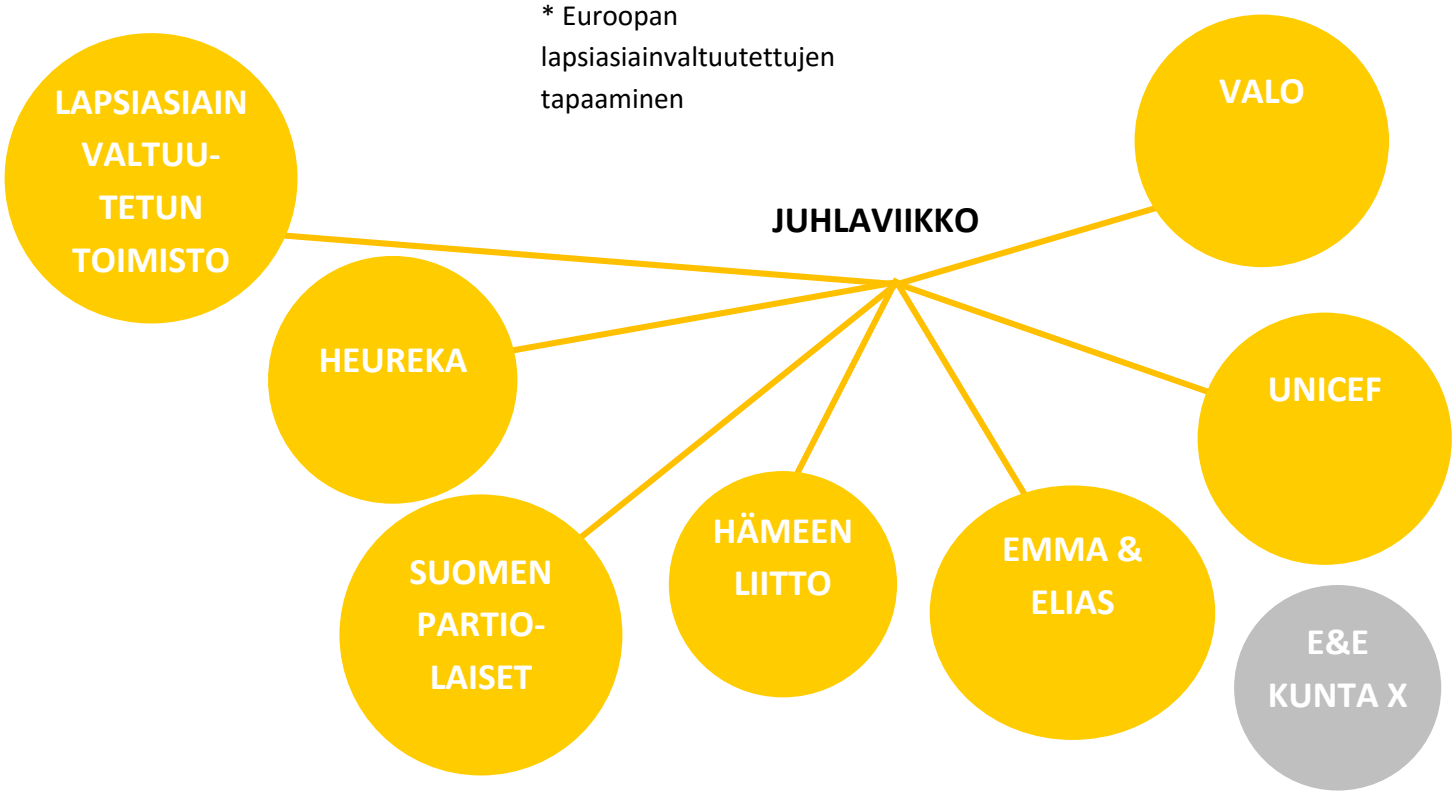

Taulukko: Lapsijuhla – kohti vuotta 2017

2015	2016	2017
Haetaan pääsisällön tuottajat, rahoituskanavien kartoitus, kaupungin infran kartoitus	Leirin markkinointi elokuusta 16, sisältöjen suunnittelu, leirin tuottaminen	Tuotantoa, Suuri Lapsijuhla vk 31

JUHLASEMINAARI – Lasten tulevaisuus nykypäivän aikuisten suunnittelemassa maailmassa?

VIESTI: *Tällaisena nuoret näkevät tulevaisuuden. Viesti nuorilta päättäjille.*

JÄLKI: *Tietoa poliittisen päätöksenteon tueksi. Osallistuneiden nuorten kokemus. Tulevaisuusleiri-menetelmä sovellettavaksi kouluihin.*

TEKIJÄT: ***Tulevaisuuden tutkimuskeskus,*** *muut kumppanit esitelty KUVIOSSA 5.*

Juhlaseminaari -hanke koostuu kahdesta osasta, seminaarin pohjaksi aineistoa tuottavasta Nuorten tulevaisuuskuvat 2067 -tutkimushankkeesta sekä itse seminaarista, jossa haastetaan Suomen tasavallan presidentti, Suomen valtioneuvosto sekä eri alojen asiantuntijoita nuorten ääntä kuuntelemaan.

Juhlavuoden kunniaksi Hämeenlinnassa järjestetään lapsenoikeuksien päivänä 20.11.2017 kansainvälinen ***juhlaseminaari***. Tavoitteena on järjestää toisenlainen seminaari, jossa ***lasten ja nuorten ääni, tuotokset ja heidän tulevaisuutensa on keskiössä***. Paikalle kutsutaan valtioneuvoston jäseniä, mutta heidän roolinsa on olla seminaarissa kuuntelijoina, ei puhujina. Seminaarin sisällöllisen ytimen muodostavat lasten ja nuorten tulevaisuuskuvat, joita selvitetään tutkimushankkeen kautta. Tutkimuksen kautta nousseista teemoista tuotetaan seminaariin myös esityksiä lasten ja nuorten näkemyksiä yhteistyössä Taiteenperusopetusliiton kanssa.

Tulevaisuudentutkimuskeskus toteuttaa ***Nuorten tulevaisuuskuvat 2067-tutkimushankkeen***, jonka tulokset julkaistaisiin Hämeenlinnan juhlaseminaarissa. Tutkimushankkeen päämääränä on selvittää, millaisia toimeentuloon, asumiseen ja elämäntapaan liittyviä tulevaisuuskuvia nuoret pitävät itsensä kohdalla toivottavimpina ja todennäköisimpinä. Lisäksi hankkeessa otetaan nuoret aktiivisesti mukaan tulevaisuuden tekoon.

Kettusen [2]mukaan ennakointia tulisi kehittää kansalaislähtöisemmäksi ja demokraattisemmaksi tarjoamalla kansalaisille aitoja mahdollisuuksia osallistua keskusteluun Suomen tulevaisuudesta ja määritellä tulevaisuudesta käytävän keskustelun kysymyksenasetteluja. Tutkimushankkeen kautta pyritään lisäämään kansalaislähtöisyyttä ja tuomaan vaihtoehtoisia näkemyksiä tulevaisuuden suunnasta osallistamalla nuoret keskusteluun siitä, millaista Suomea tavoittelemme. Nuoret itse hahmottavat tulevaisuuskuvia siitä, miltä heidän elämänsä näyttää Suomessa vuonna 2067, jolloin he saavuttavat pakollisen eläkeiän nykysäädösten perusteella. Hankkeen aikana tutkitaan, mitä mahdollisia rakenteellisia tai henkilökohtaisia haasteita nuoret näkevät unelmatulevaisuuksiensa toteutumisessa.

Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa järjestetään 2. asteen oppilaitoksissa ***nuorten tulevaisuusleirejä***, joissa kerätyn aineiston perusteella tutkimusta jatkotyöstetään.

[2] Kettunen, A. (2015). *Aika-, yksilö- ja yhteiskuntakäsitykset suomalaisessa tulevaisuuspolitiikassa*. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research/ 514, 182 s., Jyväskylä.

Tulevaisuusleiri on uudenlainen simulointityökalu, jossa yhdistyvät tulevaisuusoppiminen, tulevaisuusohjaus ja skenaariot. Hankkeessa toteutetaan valtakunnallisesti viisi tulevaisuusleiriä, joihin osallistuu noin 200 -300 16 - 17 -vuotiasta nuorta. Tulevaisuusleirit toteutetaan siten, että tapahtumapaikoiksi valitut kunnat kattavat valtakunnallisesta koko Suomen. Tulevaisuusleirit järjestetään yhteistyössä valtakunnallisen Emma & Elias -avustusohjelman järjestöjen kanssa, joiden päämääränä on edistää lasten ja heidän perheidensä terveyttä ja sosiaalista hyvinvointia. Tällä halutaan taata, ettei tuotoksena saada vain hyvin toimeentulevien nuorten näkemystä tulevaisuudesta.

Leireillä syntyneitä, nuorten itsensä hahmottamia kirjallisia ja kuvitettuja tulevaisuuskuvia toimeentulosta, asumisesta ja elämäntavasta hyödynnetään kyselytutkimuksessa. Lisäksi tulevaisuusleirien avulla osallistetaan nuoret kansalaislähtöiseen keskusteluun Suomen tulevaisuuden suunnasta.

Tutkimushanke tuottaa huomattavan määrän ***tietoa poliittisen päätöksenteon tueksi*** sen suhteen, millä tavalla yhteiskunnan rakenteita tulisi kehittää niin työnteon, asumisen, ympäristön kuin elämäntapamahdollisuuksien suhteen, jotta nuorten oma ääni ja toiveet voisivat tulevaisuudessa toteutua. Nuorten tulevaisuuskuvat voivat vaikka antaa eväitä siihen miten ratkaistaan tulevaisuuden viheliäisiä ongelmia. Seminaarissa tutkimushankkeen ***tulevaisuuskuvia esittelevät nuoret itse***.

Tutkimushankkeen tavoitteena on selvittää nuorten tulevaisuuskuvia ja muodostaa niiden pohjalta kokonaiskuva yhteiskunnallisten rakenteiden muutostarpeista, jotta nuorten oma ääni ja toiveet voitaisiin ottaa huomioon suomalaisen yhteiskunnan kehittämisessä ja päätöksenteossa. Tulevaisuusleirien päämääränä on lisätä nuorten tulevaisuusosaamista: oman tulevaisuuden hahmottamista, proaktiivisuutta sekä ymmärrystä omista valinnoista. Tulevaisuusleireillä ohjataan nuoria aktiivisen tekemisen ja kokeilemisen kautta hahmottamaan tulevaisuuskuvia siitä, miltä heidän elämänsä näyttää Suomessa vuonna 2067. Lisäksi tulevaisuusleirien avulla osallistetaan nuoret kansalaislähtöiseen keskusteluun Suomen tulevaisuuden suunnasta. ***Seminaarin tavoitteena on tuoda tämä viesti nuorilta päättäjille***.

TAULUKKO: Juhlaseminaari osahankkeen tasot

Kansainvälinen	**Valtakunnallinen**	**Maakunnallinen**	**Paikallinen**
Tutkimuksellinen anti	Seminaarin agenda, puhujat ja nuoret	seminaarin lokaatio	Tulevaisuusleirit

KUVIO 5: JUHLASEMINAARI - VERKOSTOKARTTA

Tulevaisuuden tutkimuskeskus(TuTu)
*Nuorten tulevaisuuskuvat 2067 -tutkimushanke
* Alli Paasikivi -säätiön rahoituksen hakeminen

ITLA
*seminaarin sisältöjä Iltan oman tutkimushankkeen tuloksista, näkökulmana perheet ja vuosi 2047

Emma & Elias -ohjelma
* Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen tulevaisuusleirien osallistujakoulut E&E kunnista

Taiteenperusopetusliitto (TPO-liitto)
* Juhlaseminaarin lasten ja nuorten toteuttamat taiteelliset johdannot

Heureka
* Yhteistyö TuTu:n tutkimushankkeen kanssa
* TuTu:n tulevaisuusleirit tuottavat aineistoa Heurekan Road Showhun

Unicef
* 2017 maaraporttiin tutkimuksen tuloksia

Lastensuojelun keskusliitto
*viestin levittäminen jäsenjärjestöille

Allianssi
*Viestintä verkostolle
*Julkaisee ennakkoon tutkimuksen aineistoa (nuorisotyölehti)

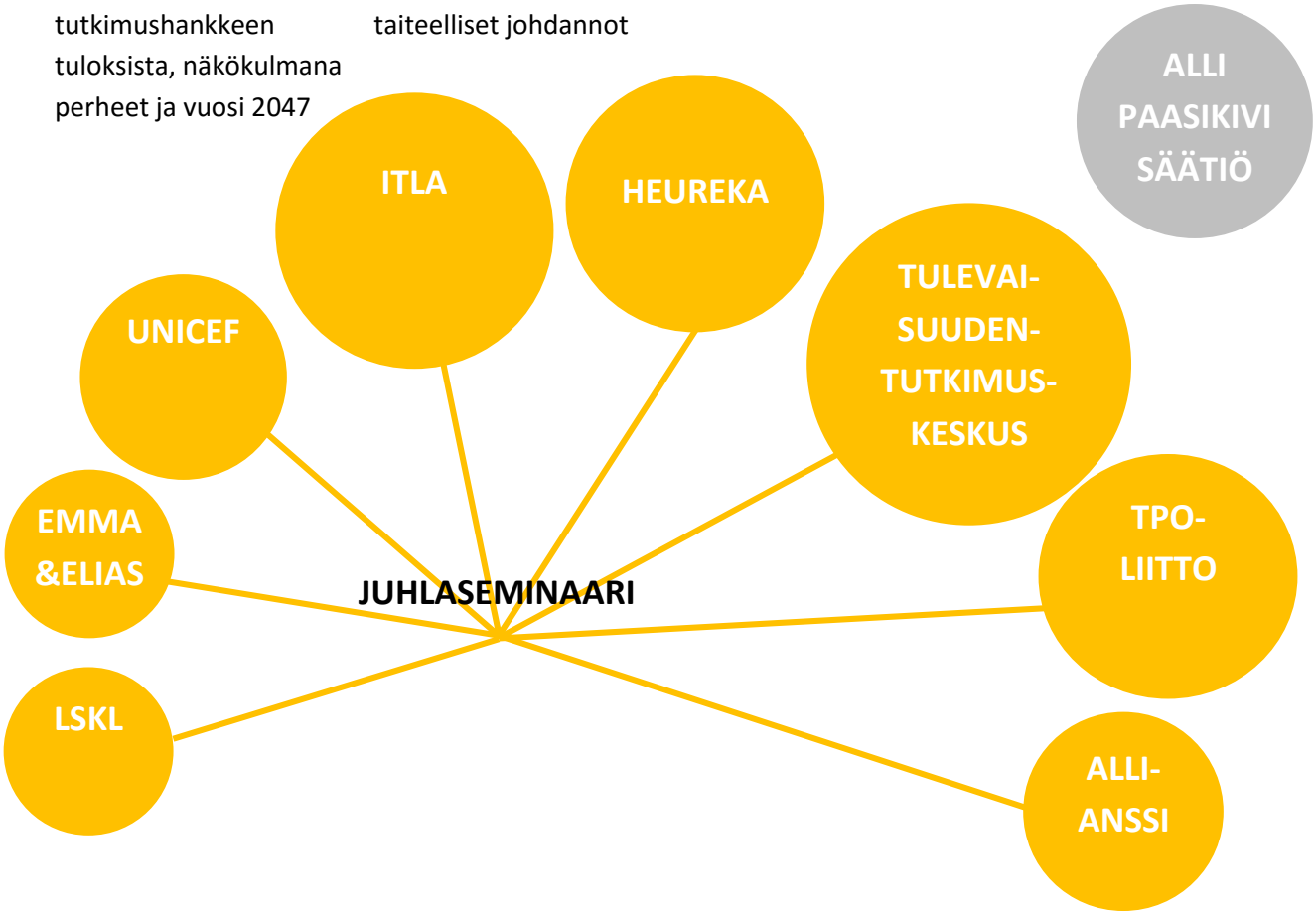

TAULUKKO: Juhlaseminaari – kohti vuotta 2017

2015	2016	2017
TUTKIMUS KÄYNNISTYY SEMINAARIN PAIKKA JA AIKA ALUETAPAHTUMAT	TUTKIMUS VALMISTUU, PUHUJIEN KIINNITYS VIESTINTÄ	VIESTINTÄ, SEMINAARITUOTANTO, VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINTI KÄYNNISTYY

Juhlaseminaari kokoaa yhteen neljä muuta sisältökokonaisuutta, niiden tuotoksia ja tavoitteita. Alla olevassa kuviossa kuvataan seminaarin suhdetta tavoitteisiin ja yhteistyökumppaneihin. Ylimmässä rivissä on itse seminaari ja sen alla projektit, jotka tuottavat seminaarin sisältöä.

KUVIO 6. Juhlaseminaarin polut

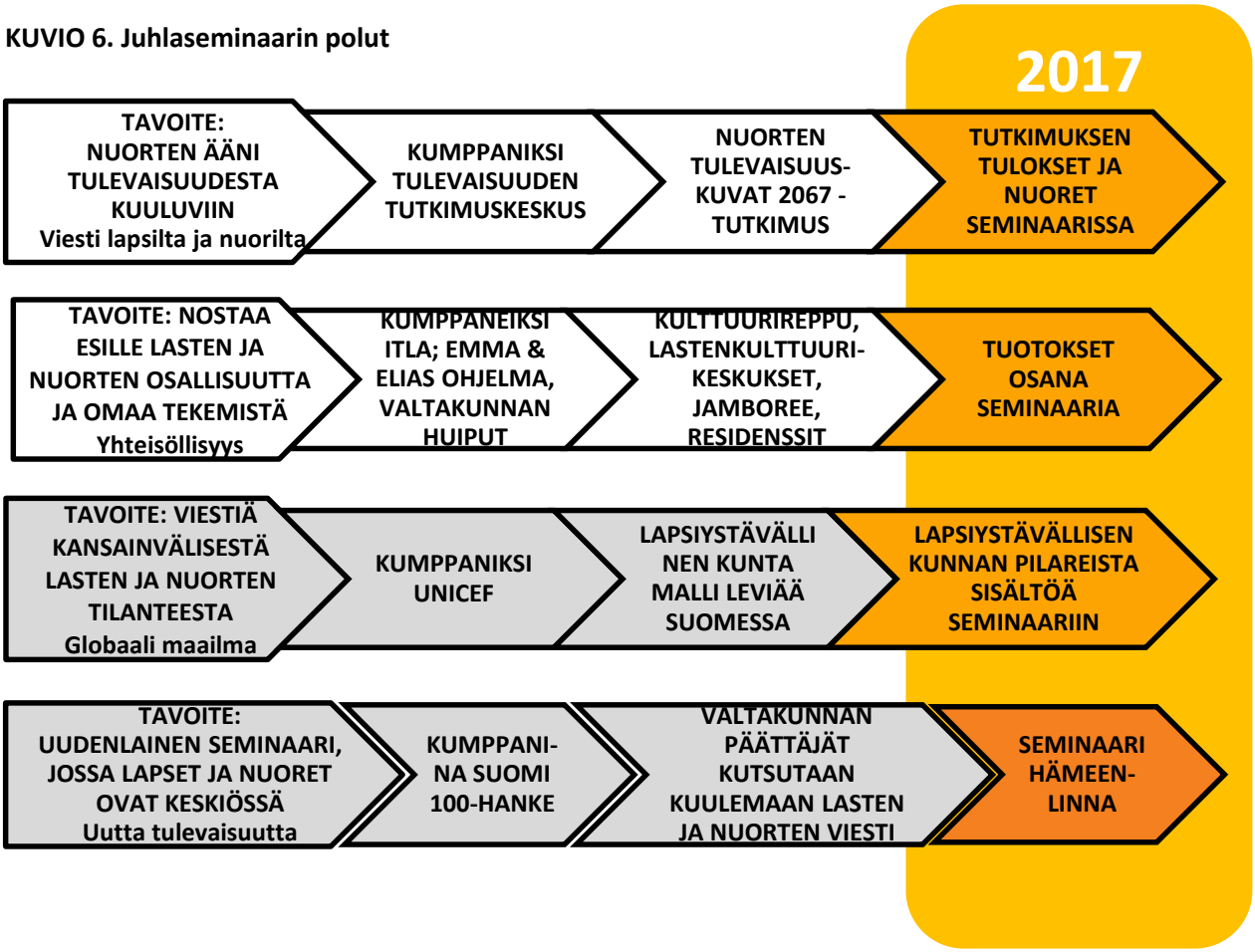

KIVIJALKA LASTEN JA NUORTEN OSALLISUUDEN RAKENTEISTA

Hämeenlinnan suunnitelmassa kohti vuotta 2017 yhdistetään paikalliset osallisuuden rakennuspalikat ja alan huippuihin tavoitteena tuottaa kansallisesti merkittäviä sisältöjä juhlistamaan 100-vuotiasta Suomea. Rakennuspalikoiksi kehitetään, testataan ja harjoitellaan erilaisia toimintamalleja vuodesta 2014 lähtien tähtäimenä vuosi 2017. Kehitetyt paikalliset toimintamallit luovan perustan, johon juhlavuoden valtakunnallisen tason sisällöt voivat solahtaa.

Hämeenlinna on saanut ensimmäisenä kuntana Suomessa ”*Lapsiystävällinen kunta*” – tunnustuksen vuoden 2013 lopulla. Tunnustuksen taustalla on pitkäjänteinen työ lasten ja nuorten palveluiden ja osallisuuden kehittämiseksi. Vuodesta 2003 on panostettu lasten ja nuorten kulttuuriseen osallisuuteen liittyviin sisältöihin. Lisäksi vuonna 2010 koottiin Hämeenlinnan kaupungin lasten ja nuorten vaikuttamisen polku, jota päivitetään parhaillaan. Sisällöissä hyödynnetään myös Hämeenlinnan erinomainen kulttuurin ja tapahtumien *infrastruktuuri*, kuten Kulttuuri- ja kongressikeskus Verkatehdas, Hämeen Linnan niemen alue, Kantolan suurtapahtumapuisto, Sibeliuksen syntymäkoti, Liikuntahallit, Ahveniston maauimala sekä Aulanko historiallisine puistoalueineen.

Alla olevassa taulukossa on esitelty Hämeenlinnan kivijalkaa. Kivijalka koostuu niistä juhlavuotta varten toteutettavista toiminnoista, joiden kautta Hämeenlinnan kaupunki joka tapauksessa 100-vuotiasta Suomea juhlistaa. Näiden kivijalkojen päälle Lasten ja nuorten juhlakaupunki rakennetaan. Jokaisen kivijalka teeman alta on boldattu esimerkki siitä, ***miten muut kunnat voisivat olla mukana juhlavuodessa.*** Taulukon alla on avattu tarkemmin Hämeenlinnan kivijalkaa erityisesti lasten ja nuorten toiminnallisen osallisuuden näkökulmasta.

Taulukko: Juhlakaupungin prototyyppi: Esimerkkinä Hämeenlinnan kivijalka

	OSALLISUUS	FESTIVAALIT JA TAPAHTUMAT	KULTTUURI	VIESTINTÄ	INFRA
HÄMEENLINNA	Vaikuttamisen polku Nuorten huippukokous Toiminnallisen osallisuuden menetelmiä **Lapsiystävällinen kunta toimintamalli ja tunnustus (UNICEF)**	Lasten taidefestivaali Hippalot Viskarifestivaali Sibelius-fantasia Sulasolin laulujuhlat **Juhlavuosi isosti tapahtumien sisällöissä**	Kaupungin kulttuurilaitos-ten tarjonta Satakieli-pedagogiikka varhaiskasvatuksessa Kulttuuripolku ja Suuri kuoroprojekti **Sata laulua – hanke ja Vahvuuksien reppu (ITLA)**	Sosiaalisen median valjastaminen Kulttuurilehti Numero Oma liikkuvan kuvan studio ja kanava **Suomi100-teeman näkyminen koko kaupungin viestinnässä**	Verkatehdas Hämeen linna Kantolan tapahtuma-puisto Elenia-areena Maauimala **Kaupungin salit ja talot voi valjastaa resurssiksi**

***Hämeenlinnan kivijalat lyhyesti*:**

Lapsiystävällinen kunta *= Vuoden 2013 lopulla Hämeenlinnan kaupunki sai ensimmäisenä kaupunkina Suomessa Unicefin lapsiystävällinen kunta tunnustuksen. Hämeenlinnan kaupunki on sitoutunut kehittämää n palveluitaan edelleen entistä lapsiystävällisempään suuntaan. Yhtenä esimerkkinä peruskorjattava Tuomelan koulu, jossa uudesta koulusta tehdään avoin oppimisympäristö täysin ilman luokkahuoneita ja pulpetteja. Lukuvuonna 2016-2017 avattavan koulun suunnittelussa ovat vahvasti mukana myös oppilaat. Lisätietoja Lapsiystävällinen kunta tunnustuksen kriteeristöstä ja toimenpiteistä → http://www.hameenlinna.fi/Kaupunki-info/Lapsiystavallinen-kunta---Unicefin-tunnus/*

Vaikuttamisen polku *= Ikäkausiin sopivat osallisuuden ja vaikuttamisen muodot rakentavat lapsille ja nuorille polun, jonka kautta lapset ja nuoret vaikuttavat niin päätöksentekoon kuin palveluiden kehittämiseenkin toiminnallisen osallisuuden keinoin. Oppilas- ja opiskelijakunnat sekä nuorten vaikuttajaryhmät muodostavat lasten ja nuorten verkoston, joka toimii pohjarakenteena vaikuttamisen polulle. → http://www.osallisuusopas.fi/ Vaikuta älä valita –päivä eli* ***V-päivä*** *on nuorten vaikuttamisen tueksi luotu menetelmä. Varsinaisen V-päivän lisäksi menetelmään sisältyy aloitteiden valmistelu sekä* ***nuorten huippukokous,*** *jossa nuoret päättävät aloitteiden pohjalta nuorille osoitetun määrärahan käytöstä. V-päivää on järjestetty vuodesta 2004. → http://www.hameenlinna.fi/Palvelut/Nuoret/NuVa-toiminta/V-paiva/*

Satakieli-pedagogiikka = *Hämeenlinnan varhaiskasvatuksen oma tulkinta Reggio Emilialaisesta pedagogiikasta, jossa lapsi nähdään aktiivisena toimijana ja ilmiöiden tutkijana. → http://www.hameenlinna.fi/pages/401356/Satakieli_teesit.pdf Yhtenä esimerkkinä erilaisesta näkökulmasta varhaiskasvatukseen on metsä-toiminta. → http://www.osallisuusopas.fi/rengon-metsaeskarit/*

Kulttuuripolku *= kaikki peruskoulun ikäluokat kattava kulttuuripolkusuunnitelma antaa raamin, jonka kautta tavoittaa koko ikäluokka kulttuuritarjonnalla perheen taustasta, taloudellisesta tilanteesta ja opettajan aktiivisuudesta riippumatta. Juhlavuoden valmistelussa voidaan käyttää esimerkiksi jo nyt polkuun on kirjattua 3-luokkien* ***konserttia, jossa koko ikäluokka*** *(n. 800 oppilasta)* ***esiintyy kuorona****. Konsertti taltioidaan. Kulttuuripolku ulottuu myös varhaiskasvatuksen puolelle. Siitä esimerkkinä* ***Olipa kerran… -viisivuotiaiden oma teatterifestivaali,*** *jossa päiväkotien viisivuotiaiden ryhmät (viskarit) toteuttavat puolen vuoden aikana omia näytelmiään ja esittävät teoksensa festivaaleilla toisille viisivuotiaille. Näytelmät toteutetaan Minä olen –menetelmää hyödyntäen. → http://arx.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2010/oppaat/minaolen_opas.pdf*

Nuorten kulttuurisen osallisuuden menetelmät *= ovat menetelmiä, joilla kulttuurinen osallisuus linkittyy nuorten vapaa-aikaan.* ***Koeajo*** *on menetelmä, jossa nuoret järjestävät tapahtumia toisille nuorille. Koeajoja on järjestetty vuodesta 2004. Menetelmän laajentamiseksi nuorten käyttöön valjastetaan kylätalot, jolloin kylien nuoret pääsevät osallisiksi oman kylänsä toiminnan kehittämisestä. Muita nuorten kulttuuriseen osallisuuteen liittyviä projekteja ovat muun muassa sekä* ***Spotlight – nuorten oma kulttuurin kykykilpailu****, jossa nuoret juontavat, esiintyvät ja tuomaroivat. Juhlavuoteen liittyen voisi lisäksi toteuttaa sarjan eräänlaisia nuorten toteuttamia* ***matalankynnyksen flashmob-tyyppisiä työpajoja****, toiminnallisia tilan haltuunottoja nuorten hengailupaikoissa, joissa paikalla olevat nuoret pääsevät osallistumaan toimintaan tässä ja nyt ilman ennakkoilmoittautumisia. Lisätietoja Koeajo-menetelmästä → http://arx.hameenlinna.fi/wp-content/uploads/2010/oppaat/koeajo_opas.pdf*

Poika, jolla on sammalta taskussa *= Nuori Jean Sibelius asui ja eli Hämeenlinnassa ensimmäiset 20 elinvuottaan. Sibeliuksen jalanjäljistä Hämeenlinnassa huolehtii Sibeliuksen syntymäkaupunki –säätiö,*

jolla on meneillään esimerkiksi SibOppi - suuri Sibelius elämys lapsille ja nuorille hanke. Tälle kivijalalle voisi juhlavuonna rakentaan lisää sisältöjä, joissa selvitetään lasten ja nuorten kanssa selvitetään millainen jätkä Janne olisi tänä päivänä. Säätiö on julkaissut säveltäjämestaristamme julkaisun Poika, jolla on sammalta taskussa → www.sib.fi

***Tapahtumat, jotka tukevat juhlavuotta =** Hämeenlinnan teatteri tuottaa kantaesityksen juhlavuoden teemaan liittyen. Teema näkyy Suomen vanhimmalla **Lasten taidefestivaalilla Hippaloilla** heinä-elokuun vaihteessa. Hämeenlinnan Taidemuseolle on suunnitteilla kansainvälinen Reggio Emilia – näyttely oheistapahtumineen ja Historiallisen museon näyttelykalenteriin suunnitellaan Elämänkaari-teemaista näyttelyä. Hämeenlinnassa järjestetään juhlavuonna myös muun muassa Sulasolin laulujuhlat. Myös kolmas sektori ja yksityishenkilöt valjastetaan rakentamaan juhlavuotta soveltamalla Hämeenlinnan 375-vuonna käytössä olleita juhlavuosiavustuksia Suomi 100v-teemalla.*
→ http://www.hameenlinna.fi/Asiointi/Avustukset/375-erityisavustukset2/